

כח. א"ר יצחק, אין מעמידין פרנס על הציבור
אלא א"כ נמלכין בציבור, שנאמר "ויאמר משה
אל בני ישראל ראו קרא ד' בשם בצלאל וגו'".
א"ל הקב"ה למשה, משה, הגון עליך בצלאל.
א"ל, רבש"ע, אם לפניך הגון לפני לא כש"כ.
א"ל, אף על פי כן לך אמור להם לישראל כו'.
אמרו לו, משה רבינו, אם לפני הקב"ה ולפניך
הגון, לפנינו לא כש"כ. הפרנס אף שעיקר יתרונו
צריך שיהי' במעלות פנימיות, שאב לכולן הוא טהרת
הלב וקדושת המעשים הנובעים מקדושת הנפש
ומדותיה הפנימיות, שהוא דבר הגלוי רק לד' לבדו
שהוא חוקר לב. אמנם גם מעלות וכשרונות המוניים
צריך שלא יחסרו לו, כדי שיהיה מוכשר להנהיג את
הציבור בדברים ודרכים המתקבלים עליהם, וע"ז
תורה ההמלכה בציבור, שעם היות עיקר הדיוק
ליתרונותיו הפנימיים של הפרנס צריך שיהיו לו
הכשרים שיד הציבור ג"כ משגת, כדי שיהי' להם
קישור עצמי עמו.

השיבו כהלכה: אם לפני הקב"ה ולפניך הגון לפנינו
לא כש"כ, כמכירים כי המעלות המיוחדות להקב"ה
ואחריו למשה, היינו הקדושה הפנימית והחכמה
הנפלאה, המה העיקרים, והשלמות ההמונית היא
הטפילה להם, ולא ישימוה עיקר.

וזאת תהי' התעודה לדורות, לדעת את האופן
המעולה בבחירת פרנס, שתלכנה מעלת הצדק,
החכמה והחן הטוב כסדרן זה אחר זה. ואם אין לנו
עדות ברורה על קדושת הנפש, תעמוד לנו במקומה
עדות השם הטוב והפרסום בצדק וכשרון המעשים
שיהיו מראשית של כל דרישה שצריכה בעיננו לפרנס
הממונה על הציבור. מובן הדבר שאנו עסוקים בפרנס
הראוי מצד ידיעותו לעבודתו בקודש, ואחריה יתרון
החכמה, ולאחרונה תבא המעלה החיצונה שראוי גם
בה לבחור כפי האפשרי, ומשבחי הדיין הוא שיהיה
בעל תואר ובעל קומה נוסף על יראה חכמה וענוה
ויתר המעלות הרוחניות³.

השאלה אמנם תציין שיש עכ"פ על מה לשאול,
היינו שראויות להמצא ג"כ המעלות הנמוכות עם
מציאות הגבוהות מהן. והתשובה תורה על ביטולן
והכנעתן אל ערך הגדולות והנכבדות שבמעלות.
ובזה הננו עומדים על הדרך הנכון המתווך בין
ההמלכה עם הציבור אל כוונת התכלית היסודית
שהוא עיקר פעולת הפרנס לתקנת הציבור האמיתית.

כט. אר"ש בר נחמני אמר רבי יונתן, בצלאל
על שם חכמתו נקרא, בשעה שא"ל הקב"ה
למשה, לך אמור לו לבצלאל עשה לי משכן ארון
וכלים, הלך משה ואמר להפך, עשה ארון כלים
ומשכן. א"ל, משה רבינו, מנהגו של עולם אדם
בונה בית ואח"כ מכניס לתוכו כלים כו' כלים
שאני עושה להיכן אכניסם, שמא כך אמר לך

אמנם המעלות בכללן שלש הנה: [האחת],
הקדושה הפנימית וזך הנפש הגלוי רק לפני בוחן
כליות ולב. השני' לה היא החכמה העמוקה הגדולה
שראוי שיעוטר בה פרנס הדור כדי לנהל בתבונת
כפים את עדתו. וזאת אמנם תתגלה גם לאדם, אבל רק
ליחידי הסגולה החכמים הגדולים שהם יוכלו לעמוד
על סוף דעתו של המורם מעם ולדעת ערכו, ולכל
העם אין בזה הכרה. והמעלה השלישית היא השלמות
ההמונית כמו איש תואר ובעל קומה¹, צח הלשון
הלוקח נפשות בחין מדברותיו. אמנם אימתי תהיה
הדרכת ה(ת)פרנסות שלמה והגונה? בזמן שכל אחת
מן המעלות תופיע על ערכה הראוי לה, ויהי' העיקר
הגדול השלמות האלהית, צדקת הפרנס וחסידותו
האמיתית. השני' לה, מעלת החכמה היתירה.
והשלישית, המעלה ההמונית החיצונה, אז תהי'
המעלה הנמוכה טפילה אל המעלה הרוממה ממנה,
ותצליח הפרנסות להנהיג את הציבור בדרכי הטוב
והחיים. אמנם כשיתפכו הסדרים, ויעשה העיקר
המעלות החיצוניות הנובעות מהמלכת הציבור,
ואחריה מעלת החכמה היתירה, ואחריה מעלת
החסידות וקדושת הצדק באחרונה, אז תסלף הפרנסות
את דרכיה. ע"כ בשאלה הגון עליך בצלאל המיוחדת
אל הקב"ה למשה, היתה התשובה כערך השאלה.
השאלה היתה לעורר, שראוי לדייק עם צדקת בצלאל,
הגלויה ליודע תעלומות שהעיד עליו, גם על יתרונו
בתורה וחכמה ברב יתרון באופן הגלוי למשה. והיתה
התשובה, שאם לפניך הגון לפני לא כש"כ, כלומר
היתרון שאני משכיל עליו ביחוד שלמות החכמה, הוא
שני במעלה נגד שלמות הקדושה הנפשית שהוא
העיקר הגדול בפרנס. ומשה הציב² הדברים לעיני
ישראל, להעיר לבכם ג"כ להשכיל אל השלימות
ההמונית אם הם מוצאים בו כפי הבנתם. והם ג"כ